

Rinocerul

Teatrul absurdului și absurdul realității

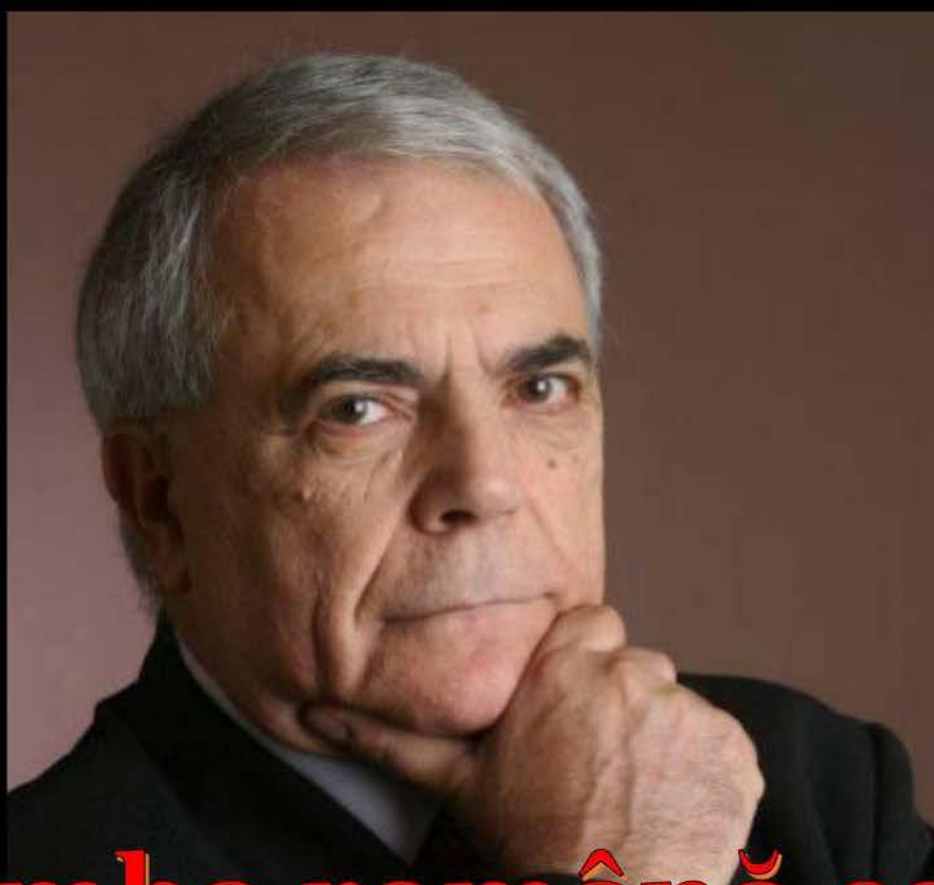
Anul III, iulie 2021

68 pag.

Nr. 7 (19)

Preț: **10 lei**

NICOLAE MANOLESCU

**„Limba română este
principalul bun național”**

CUPRINS

Nicolae MANOLESCU	<i>Editorial:</i> <i>Scrisoare deschisă către președintele României</i>	pag. 3
Acad. Ioan-Aurel POP	<i>Academica:</i> <i>6 episoade noi „Pop Up”</i>	pag. 5
Vasile PUȘCAȘ	<i>Criza pandemică – factor de favorizare a integrării sau dezintegrării europene?</i>	pag. 7
Dinu GRIGORESCU	<i>Punctul pe „i”:</i> <i>Căldură mare, Nene Iancule!</i>	pag. 11
Mircea M. IONESCU	<i>Amanta mea, Thalia: Dramaturgia românească, premiată la Gala Premiilor UZPR</i>	pag. 33
Candid STOICA	<i>Cronică de spectacol: „Frumos e în septembrie la Veneția” după Teodor Mazilu, la TNB</i>	pag. 35
Grid MODORCEA	<i>Olimpiada de la Tokyo sub semnul artei</i>	pag. 41
Marilena DUMITRESCU	<i>Dumitrescisme:</i> <i>Când se topesc ghețarii; În prezent</i>	pag. 48
Cornelia GROSU-SOARE	<i>Scena literară:</i> <i>Ouăle de aur din râu</i>	pag. 50
Evelyn CROITORU Gabriel BURLACU	<i>Spectacolul poeziei:</i> <i>Trubaduri de vacanță</i>	pag. 52
Ștefan DUMITRESCU	<i>Istoria dramatizată a dramaturgiei și a teatrului universal (2)</i>	pag. 54
Felicia MÎRZA	<i>Teatru internațional:</i> <i>Hoțul semantic</i>	pag. 57
Protos. dr. Mihail HARBUZARU	<i>Incendiul din Mănăstirea Sinaia</i>	pag. 59

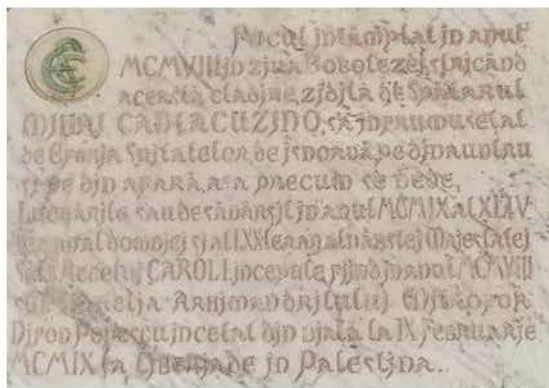

Protos. dr. Mihail HARBUZARU

Incendiul din Mănăstirea Sinaia, 6 ianuarie 1908

Incendiile au reprezentat coșmarul omenirii, mii de ani, cât s-a construit mai mult din lemn. Un incendiu care a afectat chiliile Mănăstirii Sinaia a avut loc în 6 decembrie 1908 și despre el avem informații în *Dosarul de corespondența Monastirei Sinaia cu diferite autorități laice și bisericești pe anul 1908-1909*, Pachetul LIV – 1908-1909/129.

Ierom. Roman Sorescu cere, la începutul lui ianuarie (f. 5), o învoire pentru a merge la Sfintele Locuri, între 9 ianuarie – 1 aprilie, aprobată de starețul arhim. Nifon Popescu la 8 ianuarie (f. 7). La fila 8 începe să se povestească despre incendiu, tocmai de către ierom. Roman Sorescu, care făcea un raport către Mitropolitul de la București, de care ține Mănăstirea Sinaia. El spune că a avut loc un violent incendiu la mănăstire, care a ars parțial, în care și-a pierdut aproape tot, haine, obiecte de menaj și economii. Cere un ajutor din „*fondurile incendiărilor*”, al cărui președinte era mitropolitul (f. 8).

Fila 9 cuprinde raportul ieromonahului Varsanufie Bogatu, săracit de același incendiu: „*În noaptea de 5 spre 6 ianuarie a.c., pe un vânt violent, s-a declanșat foc la casele ce compun fațada vechiei M-ri Sinaia, locuită de superiorul nostru, de mine și de alți colegi, așa că în mai puțin de jumătate de oră întreaga clădire a fost cuprinsă de flăcări, care ne-au surprins pe toți în somn, fiind ora 1 noaptea*”. Spune că a sărit să pună furtunurile la gurile de apă, dar că focul i-a ars tot din chilie și a rămas doar cu ce avea pe el. Și el cere ajutorul mitropolitului, din același fond al incendiărilor.

La f. 11, recto și verso, avem raportul starețului către mitropolit, în care spune că locuia temporar în acea parte a mănăstirii, deoarece la stăreție se făceau reparații. Trei ore a durat focul mistuitor, care a cuprins și „*noua clopotniță, care a ars până la colonada de marmură, rămânând (sic) însă neatinse icoanele de mozaic (Sf. Apostoli) ce împodobeau această cochetă cupolă*”. În pofida vântului violent, restul mănăstirii cât și „*palatul muzeului*” au rămas neatinse, deși cel din urmă a luat foc în mai multe rânduri, dar a fost „*smuls din gura elementului furios*”. Amintește și de cei afectați: ierom. Roman, ierod. Chesarie și fratele Ioan Vlad. Dar cel mai păgubit a fost ierom. Varsanufie, care „*s-a ocupat cu aranjarea furtoanelor de apă*” și i-a ars totul, rămânând „*descult, numai în șoșoni*”. Starețului i-a ars tot mobilierul, obiectele de menaj și o parte din cărți. Adresează mulțumiri celor care au ajutat ca focul să nu se răspândească: pompierii de la Azuga, primarul, polițaiul, agenții locali ai Eforiei Spitalelor Civile, personalul de serviciu al Castelului Regal, ai fabricilor Emil Costinescu, precum și mulți particulari.

La f. 12, în alt raport al starețului, aflăm și alte detalii: focul s-a declanșat în capătul dinspre sud al învelitoarei clădirii ce formează fațada cetății vechi. Scânteile au aprins și clopotnița. După incendiu și după intervenția pompierilor „*de la fabricile din Azuga*”, au rămas în picioare doar parterul, etajul a fost

afectat atât de foc, cât și de apă, care a fost din abundență, ceea ce a contribuit decisiv la localizarea incendiului doar la cele două clădiri. Este amintit în mod deosebit dl Popăr (Alfred Popper), arhitectul Castelului (f. 12^v). Starețul a mai pierdut în foc și multe tablouri, biroul, cu multe acte, dar a salvat sfintele icoane (f. 12^v).

O adresă a Primăriei orașului Sinaia, semnată G. Manolescu (primarul), din 8 ianuarie 1908, afirmă că ziarul „Universul” a publicat imagini cu incendiul de la Mănăstirea Sinaia, într-un articol în

care se scrie că au ars 20 de chilii, iar pagubele sunt de 150 mii lei (f. 13), de aceea se cer informații corecte (f. 13^v). Starețul Nifon comunică primăriei pagubele produse de incendiu: „Clădirea arsă la M-re se compunea din două etaje, locuite de 5 monahi, împărțită în 19 încăperi (camere). Etajul de jos: diaconul Chesarie, 3 încăperi; fr. Ioan Vlad, o încăpere; trapeza mănăstirii, bucătăria (două încăperi), cămara; fr. Ștefan, o încăpere; baia mănăstirii, 2 încăperi. Etajul de sus: preotul Roman, 3 încăperi și două balcoane; pr. Varsanufie, 2 încăperi și două balcoane; starețul, 3 încăperi, o galerie cu geam și două balcoane; total 19 încăperi. Pe lângă acestea una clopotniță. Distrugerii: la preotul Roman, unde a început incendiul” (f. 14). Valoarea pagubelor, aproximat: 2.000 lei la ierom. Roman; 3.000 la ierom. Varsanufie; 5.000 la stareț; 500 la ierod. Chesarie; 100 la fratele Ioan Vlad; 40.000 întregului imobil; 10.000 la clopotniță; total: 60.600 lei (f. 14^v).

Fila 15 cuprinde rugămintea starețului ca cei doi ieromonahi păgubiți mai abitir să fie ajutați de mitropolit. Fila 16 se referă la ierod. Chesarie Rădulescu, bolnav în urma incendiului, „fie că a răcit sau s-a speriat”. Este mutat în altă chilie, cu un coleg, el locuind dedesubtul camerelor ce au ars, iar locuința lui și multe obiecte s-au deteriorat. Starețul îl ruga pe mitropolit să-l scutească a mai scrie câte două capitole din Biblie, zilnic, așa cum dispusese prin ordinul nr. 7775/1907 (îi dăduse un canon pentru o abatere minoră). Mitropolitul va răspunde la 16 ianuarie, aprobând ca ierodiaconul să fie scutit de canonul dat, până va avea chilia sa și se va însănătoși (f. 30).

Se cercetează cauzele incendiului și starețul afirmă că nu erau curățate bine coșurile, deși coșarul orașului era angajat și de mănăstire, cu plată lunară și cu declarație înscrisă și semnată, dar el nu și-a ținut angajamentul, „ceea ce a făcut să cază convențiunea dintre mine și el” (f. 22, 12 ianuarie). Apoi l-a chemat să măture coșurile, fiind plătit „la bucată”, dar flacăra a cuprins un coș chiar a doua zi după „curățare”, din cauză că se curăța „cu ghiuleaua”, iar nu cu „ariciu(l) special, și numai de formă, ca să poată lua plată. Atunci l-am înlăturat cu desăvârșire și nu l-am mai chemat la M-re, servindu-mă totdeauna cu servitori(i) casei, precum fac și acum”. Cerea primarului să angajeze „un coșar conștiincios și harnic”, că pe actualul îl cheamă de trei zile și nu vine (f. 22). Primarul răspunde, în aceeași zi, că a dispus ca un sergent polițienesc să aducă la mănăstire coșarul, să curețe coșurile, iar când mănăstirea va mai avea nevoie de el, să anunțe primăria, că iar îl aduce cu Poliția! „Știm și cunoaștem câte nemulțumiri sunt în Comună contra acestui neglijent coșar, (...) totuși până în prezent neputându-se găsi un alt coșar mai conștiincios, am fost siliți a-l menține, însă acum este obligat a face măturarea coșurilor cel puțin o dată pe lună la toți locuitorii, sub supravegherea unui agent polițienesc. (...) La prima ocazie când ni s-ar presenta o altă persoană îl vom înlocui” (f. 23).

Ierodiaconul Chesarie Rădulescu cere, la 13 ianuarie, un concediu de 15 zile, căci a căzut rău bolnav după incendiu și vrea să meargă în familie, spre a-și căuta de sănătate (f. 26). Era din Giurgiu, str. Dunării nr. 119 (f. 27).

Starețul cerea, în 19 ianuarie, un ajutor financiar Primăriei, pentru el și cei doi ieromonahi mai afectați, în care amintește și de „o bibliotecă ce servea și de cancelarie, (...) cu 500 volume cărți legate și felurite albume istorice”, în valoare de 800 de lei, cu tablouri în ulei și „lucruri de artă”, în valoare de

alți 800 de lei (f. 31). Cel mai probabil este vorba de biblioteca lui personală. În prezent, în această clădire se află biblioteca și arhiva mănăstirii, dar se pare că la acea dată încă nu se aflau acolo. Aceeași cerere de ajutor financiar este adresată și mitropolitului (ff. 35-37).

Mult păgubitul ieromonah Roman Sorescu primește la 19 ianuarie un bilet de voie pentru două luni, de la Mitropolie (f. 34).

Raportul starețului către Eforia Spitalelor Civile, care patrona moșiile mănăstirii, despre incendiu, este destul de dur (f. 49). În el se spune că fațada care a ars „a fost o lucrare la suprafață numai, ca să bată la ochi, pe cât timp interiorul întregii clădiri a fost neglijat, iar turnul sau clopotnița care a ars a fost construită fără scop, ambele lucrări făcute sub Eforia răposatului Blaremburg (Nicolae Blaremburg, 1837 – 1896, deci este vorba de lucrări realizate în pregătirea sărbătorii de la 1895, când s-au aniversat 200 de ani de la înființarea Mănăstirii Sinaia, în prezența Familiei Regale și a multor oficialități, n.a.), care ținea mult ca să se afirme prin ziduri spoite și chiar poleite”. „Am dat totdeauna alarma că totul în interiorul M-rei este putred, ruinat și chiar nedemn de a mai servi, și frica de incendiu mi-am exprimat-o totdeauna.” „Prin raportul no. 224 de la 5 dec. 1905 am cerut instrumente de incendiu și posibilitatea de a-mi iniția monahi în manipularea instrumentelor de incendiu, însă Eforia mi-a trimis câteva furtune simple, incomplete și acelea, cum și o găleată.” Starețul cerea înlocuirea acoperișurilor din șindrilă, verificarea tuturor coșurilor și amintește că „deja au mai ars unele case care erau construite la poarta M-rei, tot din cauza coșurilor rău făcute” (f. 49^v).

În alt raport către Eforie (f. 50, recto și verso) se spune că a ars și învelitoarea de la două chilii, lângă bucătărie, în direcția paraclisului. Bucătăria, „un monument care face laudă trecutului local”, a rămas neatinsă de incendiu, dar este afectată, ca și chiliile de lângă ea, de ploaie și de zăpadă. Starețul cerea voie Eforiei să facă un adăpost de scânduri, „de la magasiile de scânduri ale M-rei, situate în dosul sf. locaș”. La 21 ianuarie Eforia trimite 200 de lei, sumă care „să fie împărțită ca ajutor monahilor cari au suferit mai mult pe urma incendiului” (f. 52). Ierom. Roman Sorescu probabil s-a supărat, căci a cerut ieșirea din eparhie, iar Mitropolia i-a eliberat cartea canonică (f. 67). A plecat în Episcopia de Galați (f. 109). În locul lui a fost adus ierom. Silvestru Ionescu, născut în 8 septembrie 1876, din com. Fulga, jud. Prahova, călugărit la Prodromu, în Muntele Athos, în 21 nov. 1898. Slujea la Schitul Icoana din București, care ținea de Prodromu. Era priceput la ceasornicărie și iconografie (f. 116^v). Cei 200 de lei au fost împărțiți astfel: 80 lui Varsanufie, 25 lui Roman, 35 părintelui Ignat N. Scarlat, 30 fratelui Ștefan Doroș și 30 părintelui Zaharia Dragomir (f. 68). Fratele Ștefan Doroș cerea în februarie să fie călugărit (f. 77). Au plecat însă un David, frate sau monah (f. 181), precum și părintele Vartolomei Georgescu (f. 191).

La 28 ianuarie starețul primea de la Mitropolie învoirea de a merge în concediu „pe timpul de la 10 februarie până la 25 martie a.c., pentru căutarea sănătății, în care timp veți fi supliniți de ieromonahul Rafail Davidescu” (f. 61). Concediul era apoi aprobat și de Eforie (f. 63).

La fila 73 aflăm că și Schitul Peștera, din Bucegi, arsese după sărbătorile Crăciunului, iar „incendiul a consumat tot rândul de chilii care închidea intrarea în grotă”. Biserica din peșteră a rămas neatinsă, dar trei monahi bătrâni au rămas fără adăpost.

La 2 aprilie Comitetul pentru incendiați și inundați trimitea starețului un ajutor de 1000 de lei, iar pentru ieromonahii Varsanufie și Roman 300 de lei (f. 130); 200 Varsanufie și 100 Roman (f. 130^v).

Primăria ruga mănăstirea ca în cazul unui incendiu în comună să se sune clopotele (f. 172).

Abia în octombrie au lucrat doi dulgheri „la streșina caselor”, iar „la clopotniță nu lucrează nimenea”, se plângea starețul Eforiei, la f. 294. „Cauzele încetinelei nu le pricep...” Sobe au fost montate în august 1909, la fel și scara principală și mobilierul. La etajul clădirii au fost amenajate și patru camere pentru locuința starețului, dar și pentru primirea mitropolitului: „salon, sufragerie și două iatace” (Dosarul pentru corespondența Monastirei Sinaia cu autoritățile din țară pe anul 1909-1910, Pachetul LV – 1909-1910/130, f. 138). Este vorba despre partea dinspre stradă, care are și acum aceeași destinație și a fost restaurată ultima oară în 2010.